

دکتر عبادالله محمودیان فوق تخصص رنگ آمیزی گراف از زنجان!

● رضا حیدری قرزلجه، استادیار دانشگاه فرهنگیان تهران ● تصویرگزاسم سلماسی
 ▶ برای دیدن پاسخ رمزینه را اسکن کنید.

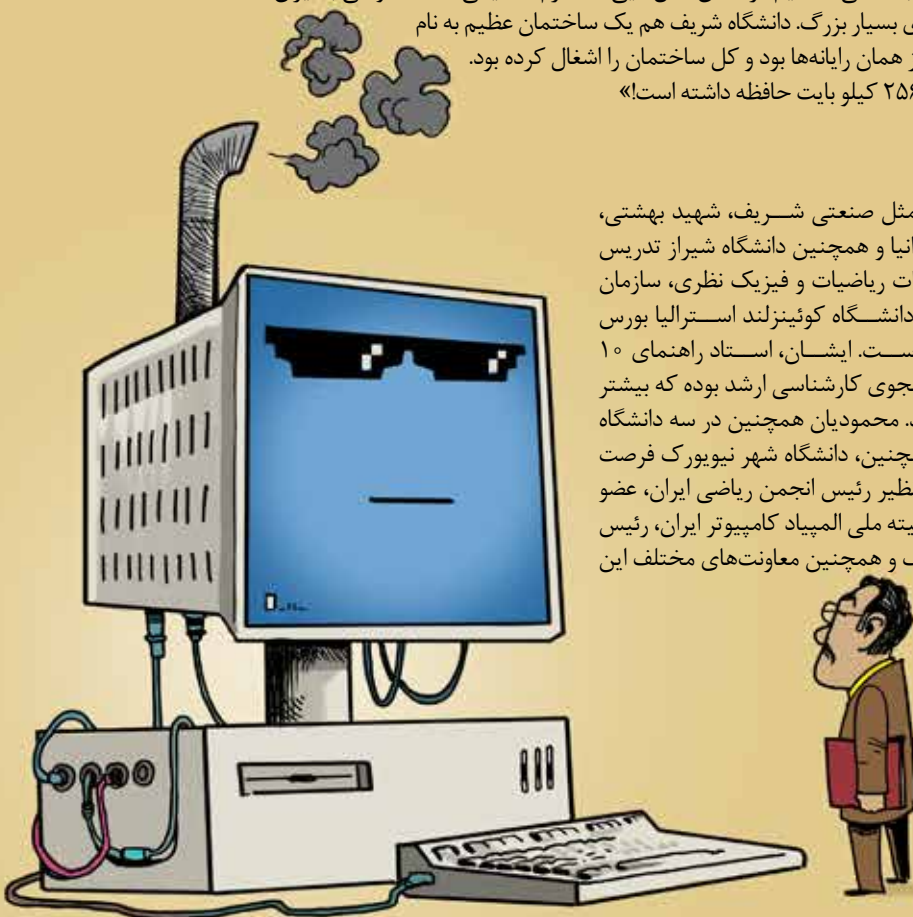
۱ در دهه بیست هجری خورشیدی، سید حمزه مغازه کوچکی در زنجان داشت که با درآمد آن خانواده ۶ نفره خود را اداره می کرد. در بهار سال ۱۳۲۲ و در ۲۸ اردیبهشت این سال مصادف با زادروز خیام و روز ریاضیات، همسرش محترم خانم، فرزند پنجم و ته تغاری آن ها را به دنیا آورد که اسمش را سید عبادالله گذاشتند. ته تغاری آن ها دوران کودکی و نوجوانی خود را در زنجان سپری کرد. آن زمان امتحانات نهایی کلاس پنجم ابتدایی برای هر درس شامل دو بخش کتبی و شفاهی بود. سید عبادالله در آزمون کتبی ریاضی، نمره ۲۰ گرفته بود. بخش شفاهی توسط سه معلم انجام می گرفت. از آنجا که او با فارسی صحبت کردن قدری مشکل داشت، نمره بخش شفاهی را از آن سه نفر، ۹ گرفت تا نمره ریاضی اش معدل این دو عدد یعنی ۱۴/۵ ثبت شود!

۲ سال ۱۳۴۱ در زنجان دیپلم گرفت و وارد دانشگاه تهران شد. در سال ۱۳۴۴ و در سن ۲۲ سالگی با رتبه اول موفق به اخذ مدرک کارشناسی ریاضی از این دانشگاه شد و مدت کوتاهی در وزارت اقتصاد مشغول کار محاسبات آماری گردید. در همان سال ۱۳۴۴، دوره کارشناسی ارشد را باز هم در دانشگاه تهران شروع کرد. اما از آنجا که در دانشگاه شیراز به عنوان کمک مربی استخدام شده بود و حقوقی معادل سه برابر یک دبیر دریافت می کرد، با راه اندازی دوره کارشناسی ارشد ریاضی دانشگاه شیراز در سال ۱۳۴۵، در کنکور آن شرکت کرد و قبول شد و در سال ۱۳۴۷ با درجه ممتاز این دوره را به پایان رساند.

۳ سپس به آمریکا رفت و دومین مدرک کارشناسی ارشد خود را در سال ۱۳۵۰ و همچنین دکترای ریاضی در زمینه ترکیبیات را در سال ۱۳۵۴ اخذ نمود. در بهمن ماه ۱۳۵۷ به ایران بازگشت. او از سال ۱۳۶۲ استاد دانشکده علوم ریاضی دانشگاه صنعتی شریف بود و در سال ۱۳۹۶ بازنشسته شد؛ هر چند که هیچ گاه دست از تدریس و پژوهش برنداشته. از علایق پژوهشی وی می توان به رنگ آمیزی گراف ها و طرح های ترکیبیاتی اشاره کرد. دکتر محمودیان، دارای دو فرزند است. استاد، از کمیوهای زمان تحصیل خود خاطرات زیادی در ذهن دارد. از جمله: «در دانشگاه تهران، ماشین حساب دستی داشتیم؛ از همان مدل هایی که اهرم مکانیکی داشتند. وقتی به ایران بازگشتم، رایانه هم آمده بود؛ آن هم رایانه های بسیار بزرگ. دانشگاه شریف هم یک ساختمان عظیم به نام مرکز محاسبات داشت که درون آن یکی از همان رایانه ها بود و کل ساختمان را اشغال کرده بود. تازگی ها شنیدم که آن گول تکنولوژی، کلاً ۲۵۶ کیلو بایت حافظه داشته است!»

۴ محمودیان در دانشگاه های مختلف مثل صنعتی شریف، شهید بهشتی، کامیونیتی کالج فیلادلفیا و دانشگاه پنسیلوانیا و همچنین دانشگاه شیراز تدریس کرده. او از دانشگاه پنسیلوانیا، مرکز تحقیقات ریاضیات و فیزیک نظری، سازمان انرژی اتمی ایران، بنیاد ملی علوم آمریکا و دانشگاه کوئینزلند استرالیا بورس تحصیلی داشته و در آن ها تدریس کرده است. ایشان، استاد راهنمای ۱۰ دانشجوی دوره دکتری و بیش از ۵۰ دانشجوی کارشناسی ارشد بوده که بیشتر آنان از مفاخر کشورمان محسوب می شوند. محمودیان همچنین در سه دانشگاه مختلف کانادا، دو دانشگاه استرالیا و همچنین، دانشگاه شهر نیویورک فرصت مطالعاتی داشته. ایشان در سمت هایی نظیر رئیس انجمن ریاضی ایران، عضو کمیته ملی المپیاد ریاضی ایران، عضو کمیته ملی المپیاد کامپیوتر ایران، رئیس دانشکده علوم ریاضی دانشگاه صنعتی شریف و همچنین معاونت های مختلف این دانشکده فعالیت داشته است.

۵ برای محمودیان چندین مراسم بزرگداشت برگزار شده است. از جمله افتخارات ایشان می توان به این موارد اشاره کرد: چهره ماندگار در رشته ریاضیات (۱۳۸۹)، برگزیده جایزه علمی علامه طباطبایی بنیاد ملی نخبگان به عنوان استاد برجسته کشور (۱۳۹۰)، کسب جایزه بین المللی خوارزمی برای پژوهش های بنیادی (۱۳۸۲)، استاد نمونه کشور (۱۳۸۲)، استاد نمونه دانشگاه صنعتی شریف در سال های مختلف، پژوهشگر نمونه دانشگاه صنعتی شریف (۱۳۸۱)، جایزه بین المللی «برترین مدیریت در پیشبرد ریاضیات» از جایزه های معتبر انجمن ریاضی ایران (۱۳۹۷) و جایزه افضل پور دانشگاه کرمان در رشته ریاضی (۱۴۰۰).

۶ استاد محمودیان، عضو نهادهای علمی مختلف در ایران و سایر کشورهای جهان بوده است. از جمله: فرهنگستان علوم جمهوری اسلامی، انجمن ریاضیات صنعتی و کاربردی آمریکا، انجمن ریاضی ایران، جامعه ریاضی آمریکا، انجمن ریاضی آمریکا، انجمن ریاضی استرالیای، انجمن رمز ایران (از مؤسسان این انجمن)، انستیتوی بین المللی ریاضیات ترکیباتی و کاربردها (عضو بنیان گذار این انستیتو در کانادا) و عضویت در هیأت تحریریه مجلات مختلف ریاضی، به جز مقالات فارسی، تألیف بیش از ۷۰ مقاله به زبان انگلیسی و نگارش چندین کتاب فارسی و انگلیسی، از جمله کتاب درسی دبیرستان در کارنامه استاد محمودیان دیده می شود. همچنین، شرکت در بیش از ۴۰ کنفرانس بین المللی برای ارائه مقاله و سخنرانی در بیش از بیست کشور مختلف جهان از دیگر توفیقات ایشان است.

۷ استاد محمودیان در آماده سازی تیم های ایران برای شرکت در المپیادهای جهانی ریاضی و رایانه به مدت تقریباً دو دهه مشارکت داشته است. در همین راستا، ایشان جزو اولین اساتید مرحوم مریم میرزاخانی محسوب می شوند که دو سال پیاپی موفق به دریافت مدال طلای المپیاد جهانی ریاضی شد. می دانیم که میرزاخانی تنها خانم در دنیا و همچنین اولین ایرانی است که توانسته مدال فیلدز، یعنی معتبرترین جایزه ریاضی را کسب کند. اما متأسفانه در سال ۱۳۹۶ و خیلی زود از میان ما رفت. دکتر محمودیان، هم در دبیرستان و هم در دوره کارشناسی، استاد مریم بود و با او مقاله های مشترک دارند. این روزها استاد به عنوان مسئول آموزش در بنیاد مریم میرزاخانی فعالیت می کند که یکی از هدف های آن، کشف استعداد های ریاضی و کمک به شکوفایی آن هاست.

۸ دکتر محمودیان فردی شوخ طبع، پرنرژی و دارای شوق یادگیری و یاددهی است. همیشه با هیجان درس می دهد؛ برای دانشجویان خود وقت کافی می گذارد و حتی با آن ها به کوه و رستوران می رود. در عین حال، دانشجویان را هم به طور جدی وادار به تلاش می کند. علاوه بر وسعت معلومات، از اخلاق عالی و صمیمی هم بهره مند است. در اتاقش به روی همه باز است؛ با رویی باز از دانشجویها استقبال می کند و همین مطلب باعث می شود که آن ها خیلی راحت با او درباره مسائل و مشکلاتشان صحبت کنند. محمودیان، علاوه بر آنکه ریاضی دان بزرگی است، قطعاً معلم فوق العاده ای هم هست. ایشان معتقدند هر یک از ما استعداد خاص خودمان را داریم که می توانیم در آن زمینه بدرخشیم. بنابراین لازم است هر کسی به دنبال استعدادهای خودش برود و سعی کند رشته ای را انتخاب کند که واقعاً به آن علاقه مند است.

۹ زمانی که دکتر محمودیان جایزه چهره ماندگار کشور را دریافت کرد، همسرش گفت: «ماندگار» که نبود، تا دیر وقت می ماندی دانشگاه. حالا که ماندگار شدی خدا به خیر کند! استاد، در جایی گفته اند «ریاضی دانان زمانی خوشحال هستند که مسئله حل نشده ای داشته باشند. اما مردم عادی زمانی خوشحال اند که هیچ مسئله ای در زندگی آن ها وجود نداشته باشد!» برای استاد محمودیان، عمری با برکت و مانند دهه های گذشته همراه با توفیقات روزافزون آرزومندیم.

مسئله: اگر در یک مربع $n \times n$ اعداد $1, 2, 3, \dots, n$ را طوری در خانه های آن قرار دهیم که در هر سطر و هر ستون عدد تکراری وجود نداشته باشد، آن را یک مربع لاتین می نامیم. اولاً خانه های خالی مربع سمت راست را طوری پر کنید که به یک مربع لاتین تبدیل شود. ثانیاً سطرهایی را به مستطیل لاتین سمت چپ زیر اضافه کنید تا به یک مربع لاتین 7×7 تبدیل شود. آیا هر یک از این مسئله ها فقط یک جواب دارند؟

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷
 ۳ ۴ ۱ ۷ ۶ ۵ ۲
 ۲ ۵ ۷ ۱ ۳ ۴ ۶

۱	۲		
۲			
			۳

